

С Т А Н О В И Щ Е

по конституционно дело № 5 от 2000 г.

Министерският съвет, възползвайки се от предоставената му възможност с определението на Конституционния съд от 9 март 2000 г., изразява следното становище по конституционно дело № 5 от 2000 г.:

Конституционното дело е образувано по искане на група народни представители за установяване на противоконституционност на § 70 (в частта, в която той изменя чл. 69, ал. 1 от ЗЛСАХМ), § 74, § 89 (в частта, с която се създава новият чл. 85б в ЗЛСАХМ), § 127, § 128 от Закона за изменение и допълнение на Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина. В искането се твърди, че: 1. Параграф 70 в частта, изменяща чл. 69, ал. 1 от ЗЛСАХМ, § 127 и 128 от ЗИДЗЛСАХМ противоречат на чл.19 от Конституцията, както и на установения в глава седма от нея принцип на местното самоуправление; 2. Параграфи 74 и 89 (в частта, с която се създава новият чл. 85б в ЗЛСАХМ) противоречат на чл. 12 и 44 от Конституцията.

Министерският съвет счита, че искането за обявяване на противоконституционност на цитираните разпоредби от ЗИДЗЛСАХМ е неоснователно, във връзка с което излага следните съображения:

1. *По искането за установяване на противоконституционност на § 70, 127 и 128.*

В искането се твърди, че чрез предвиденото в § 127 и 128 преустановяване на дейността на аптеките, открити от събирателни и командитни дружества и от кооперации на фармацевти, и на общинските

аптеки, които не са открити чрез общинско дружество със 100 на сто общинско участие в населени места с население до 5000 души, се лишават правни субекти от конституционното им право на свободна стопанска инициатива. Както § 70, с който се изменя чл. 69, ал. 1 от ЗЛСАХМ, така и цитираните разпоредби са в нарушение на конституционноустановеното в ал. 2 на чл. 19 изискване законите да създават и да гарантират на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, защото, отг една страна, признават възможността само на определени общини да откриват аптеки, а от друга, лишават юридически лица, за които досега законът е признавал правната възможност да откриват аптеки, от това им право - общините, които не отговарят на изискванията на чл. 69, ал. 1, събирателни и командитни дружества и от кооперации на фармацевти. Същевременно подалите искането народни представители не оспорват разпоредбата на § 69, чрез която се изменя чл. 68, ал. 1 от ЗЛСАХМ.

Член 68, ал. 1 установява разрешителен режим за откриване на аптека, който по същество представлява разрешителен режим за упражняване на определена дейност - за извършване на търговия на дребно с лекарствени средства. Уредбата на този разрешителен режим се основава на чл. 52, ал. 5 от Конституцията, признаващ правото на държавата да регулира със закон дейността на аптеката като вид здравно заведение, извършващо търговия с лекарствени средства. Държавата чрез този разрешителен режим регулира търговията на дребно с лекарствени средства, като поставя определени изисквания към лицата, които ще я осъществяват, и помещенията, в които тя ще се извършва. В искането не се оспорва конституционносъобразността на изискването лицата, които откриват аптека, да притежават необходимата за извършването на тази професионална дейност квалификация - да са магистър-фармацевти, т.е. лица, които

притежават висше фармацевтично образование на образователно-квалификационна степен “магистър-фармацевт”. Предявяването на такова изискване към лицата, които искат да открият аптека в рамките на установения в Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина разрешителен режим за извършване на търговия на дребно с лекарствени средства е в съответствие със задължението на държавата да контролира този вид дейност. В случая конституционният принцип за държавно регулиране, установен в чл. 52, ал. 5, ограничава принципите за свободна стопанска инициатива и за еднакви правни условия за стопанска дейност, признати с чл. 19, ал. 1 и 2 от Конституцията, които, както нееднократно е подчертавал Конституционният съд в мотивите на своите решения, нямат абсолютен характер.

Безспорно изискване за образователен ценз може да се предяви само към физически лица, но не и към юридически лица, в това число и към визираните в § 127 и 128 правни субекти - търговски дружества, кооперации и общини. Промяната в законовата уредба в чл. 68, ал. 1 от ЗЛСАХМ налага преуреждане на възникналите вече правоотношения чрез § 127 и 128. Право да откриват аптеки до изменението на чл. 68, ал. 1 от ЗЛСАХМ имаха и събирателните и командитните дружества - собственост на фармацевти, кооперациите на фармацевти и общините. Като последица от това, че новата редакция на чл. 68, ал. 1 не визира такова право на отношение на тези правни субекти, чрез Преходните разпоредби на § 127 и 128 се предвижда прекратяване на дейността на откритите от тях аптеки, защото последните не отговарят на законоустановените изисквания. Въпросът за противоконституционността на § 127 и 128 може да се постави единствено във връзка с установяване на противоконституционност на измененния чл. 68, ал. 1 от ЗЛСАХМ. Не само в искането на народните представители не се

съдържа подобно твърдение. Както обосновахме по-горе, подобно твърдение е неоснователно.

Чрез изменената с § 70 разпоредба на чл. 69, ал. 1 от ЗЛСАХМ законодателят допуска едно изключение от правилото по чл. 68, ал. 1, че само фармацевти имат право да откриват аптеки, което изключение е социално мотивирано. Правото на общините с население до 5000 души да откриват аптеки се признава, за да се осигури съществуването на този вид здравно заведение и в населени места, където практиката показва, че не се създават като резултат на свободна стопанска инициатива. Общината е преди всичко публичноправен субект, осъществяващ възложените му с Конституцията и законите социални функции спрямо населението в съответното населено място. Разпоредбата на чл. 69, ал. 1 от ЗЛСАХМ не цели да създаде за определени общини по-благоприятни правни условия за стопанска инициатива, а да им осигури възможност да изпълнят своята социална функция.

2. По искането за установяване на противоконституционност на § 74 и 89

Подалите искането народни представители оспорват разпоредбите, по силата на които в състава на Висшия съвет по фармация към министъра на здравеопазването и на Комисията по прозрачност към Министерския съвет се включват представители на организация, регистрирана като сдружение с идеална цел. Те считат, че по този начин на едно сдружение на граждани се възлагат в противоречие на чл. 12 и 44 от Конституцията държавни функции.

Считаме, че това твърдение също е необосновано. Конституционно допустимо е възлагането със закон на определени държавни функции на граждански сдружения. В този смисъл е и Решение № 10 на Конституционния съд от 1994 г.

Предвид на изложените по-горе съображения Министерският съвет изразява становище, съгласно което § 70 (в частта, в която той изменя чл. 69, ал. 1 от ЗЛСАХМ), § 74, 89 (в частта, с която се създава новият чл. 85б в ЗЛСАХМ), § 127 и 128 от Закона за изменение и допълнение на Закона за лекарствените средства и аптеките в хуманната медицина са конституционносъобразни, с оглед на което намираме искането за обявяване на противоконституционност за неоснователно.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Иван Костов/